

20. gada-gahjums.

Mahjas weefis.

Makfa ar peefuhtifchanu par pafsi:

par gadu 1 rub. 60 kap.
" pufgadu 85 "

Makfa bes peefuhtifchanas Rihgā:

par gadu 1 rub. — kap.
" pufgadu 55 "
" 3 mehneschi 30 "

Mahj. w. teel isdohs fest-beenam no p. 12 fahstoh.

Makfa par fludinafchanu:

par meenas fletjas smaltu rakstu (Petit-) rindu, jeb to weetu, ko tahda rinda eenem, makfa 10 kap.

Redatzija un ekspedizija Rihgā,

Eruft Plates bilfchu un grahmaitu - druktawā pee Pehtera basnizās.

Eruft Plates, Mahjas weefa ihpafschneeks un apgahdatajās.

Mahjas weefis isnahk ween reis pa nedetu.

N°. 25.

Seftdeenā, 21. Juni

1875.

Par sinu.

Teem lasitajeem, kas gribetu „Mahjas weefi“ us nahlamu pufgadu, t. i. no 1ma Juli lihds 31mo Dezember, apsteleht tē daru sinamu, ka tahdas apsteleschanas labpraht peenemu. Makfahs par to pufgadu: kad pa pafsi jāpeefuhta: **ar** peelikumu 1 rub. 25 kap., **bes** peelikuma 85 kap. — Kas tē pat Rihgā fawu lapu grih fanemt, teem makfahs **ar** peelikumu 90 kap. **bes** peelikuma 50 kap.

Eruft Plates.

Mahjas weefa apgahdatajās un redaktors.

Rahditajs.

Jaunakahs sinās. Telegrafa sinās. Gelfchsem es sinās. No Rihgas: nabagu direktorijas rehtimumi. — Gajnera muzeums. No Rumunijas: uguns-grehts. No Maj-Salazes: tureenas apgabals. No Jelgawas: gohdigs fulainis. No Tehrapatas: konzerte. No Zerwagogas: laufchanahs Widung-trohga. No Pehterburgas: muhsu augsta Keisera zelofchana. Ahrjemes sinās. No Franrijas: pretofchanahs pret ultramontannu zenteneem, leeli uhdens-pluhdi. No Austrijas: schelofchanahs starp darba-dewejeem un darba-nehmejeem. No Spanijas: waldbibas pawehle. Simatfcha geografigs jeksh us Rihgu. Latweefchu kurl-mehnu stohlu. Sighth notilumi is Rihgas. Peelikuma: 3f wejeem papihreem. Mahwes isbailes. Granti un seedi.

Jaunakahs sinās.

No Rihgas. Kā „Rig. Btg.“ sino, tad Sweedru kehniņsch Oskars II. tai 25tā Juni wakarā ar fugi schurp atbraufschohht. To nakti kehniņsch palifschohht us kuga, ohtrā rihtā, tai 26tā Juni, apraudfischohht muhsu pilfsehtu. Waj nu tai pašā jeb ohtrā deenā kehniņsch tad aibrufschohht ar ekftra-brauzeenu no Rihgas pa dselszetu pahr Dinaburgu un Smolenfku us Maslamu.

No Jelgawas. Jelgawas istahde tai 10. Juni pulksten 10½ tika no istahdes preefchneeka wirfshohlotaja Seesemana k. atklatā ar runu. Sawā runā winfch atgahdinaja, no kahda fwarā ir bijufe leela pafaulēs istahde Wihne un ar kahdahm zeribahm atkal luhlojāhs us to pafaulēs istahdi Filadelffijā Amerikā, un tad peemineja Jelgawas istahdi, kas bes leelas lepnibas tomeht ar fawu fwaru Jelgawā tagad atkalahjāhs un grih israhdiht muhsu dsihwes materialigu un garigu weidu un pee muhsu semes labklahfchanas wairofchanas peepalib-dseht. Sauts laiks un istahdes jaukums bija fā-ainajufchi leelu tanschu pulku. Tai 13. Juni zeen. gubernatora k. ar fwarigu runu atkalahja gohda-algu isdalifchanu pehz teem spreedumeem, ko ihpafchi preefch katras fchkiras eezeltas komifjas bija istahdes komitejai eefneegufchas. Swehtdeenu tai 15tā Juni bija japulzejufchees leeli pulki tanschu, kā gan reti Jelgawā til dandf tanschu buhs us reis fanahkufchi. No Rihgas ween bijufchi kahdi 10 tuhftofchu weefu.

No Arcewijas. Pahr sehjumeem pehdigā laikā teel is No-

wofcherkafkas, Tagamogas, Kostowas un is Saratowas gubernijahm sinohts, ka pafstahwofcha fawfa laika deht sehjumi paleef plahnati. Tapat dsird is Wolinijas, Padolijas un Besarabijas, ka plahwumi buhfchoht paplahni. Labas sinās nahk no Samaras, Kurfkas un Zgaunijas. Tanis widos, kur fawsums sehju apfpeedis, ari labibas tirgi paleekoht stiprati. N ziteem wideem, kā Charkowas, Zelezes u. t. pr. sino, ka fpir-dfinadams leetus, kas pehdēja laikā bijis, atkal wifus augus kreetni atfpirdsinajis un tā tad esohht jaunās zeribas us labu plahwumu.

No Wahrijas. Kultur-ministeris Dr. Falks, pa Reines-prowinzehm jeb pawalstehm zetodams, teel wifur ar leelu mihlestitibu un preeku apfweizinahts. Bones pilfsehtā winam tika isrihlota gohda-maltite. Pee maltites Falks tureja runu, kurā winfch ari peemineja tagadeju basnizās politiku un fawu stahwofli strihdeschanā ar ultramontaneem, fazidams, ka winfch preefch gara brihwibas strahdadams few par dsihwes likumeem nolizis to's wahrduš: „efi pateefigs un pafstahwigs.“

No Italijas. Saw sawā laikā sinojam, ka Italijas waldbiba bija nodohnjajufe wezam generalim Garibaldi il gadus doht kahdu naudas sumu preefch dsihwes ufturas. Tagad no Rohmas teel sinohts, ka waldbiba nofpreedufe, ka Garibaldi'am il gadus ja-ismalfajohht 50,000 lihru (kahdi 12,000 rublu pehz muhsu naudas) preefch dsihwes ufturas.

Telegrafa sinās.

No Berlines tai 19. Juni. Wahrijas keisars swehtdeenu braufschohht us Koblenzi un no tureenas pirmdeenu tai 30tā Juni dohschotees us Ischli.

No Londones tai 18. Juni. Edinburgas herzogs un herzogene ar fawu dehtu nonahkufchi Bulwitfchā un no tureenas braufschohht pa Kopenhagenu us Pehterburgu.

No Afijas. Kā no tureenas amahkufchas telegrafa sinās wehsti, tad Anglijas andeles- jeb tirgofchanas-ekspedizija, zaur Birnu zetodama, fanahkufe ar Rihnas waldbibu naidā.

Ceſchſemes ſinas.

No Rihgas. Rihgas nabagu direktorija iſlaiduſe ſawus rehſinumus pahre 1874to gadu. Iſ ſcheem rehſinumeem tad nu redſams, ka direktorijai eenemſchanas bijuſchas pawifam 339,734 rubl. 2½ kap. un iſdohſchanas ſneeguſchahs lihds 337,188 rubli 11 kap. Kahrtigas eenemſchanas bijuſchas 182,834 rubl. 76 kap. un kahrtigas iſdohſchanas 221,515 rubl. 81 f. — 13,629 zilweki ir no direktorijas waj nu aplohpſchanu, waj ari palihdsibu dabujuſchi.

— Iſgahjuſchu ſwehtdeenu Latweeſchu beedribas nama bija teatera iſrahdiſchana, pee lam Keifara pilſ-akteeris Friedrichſen f. ka weeſis, dſeedaja kuplejas.

— Kreewu ſkohlotaſu ſeminari tai 12. Juni bija to ſkohlenu atlaifchana, kas mahzibu bija beigufchi un ta tad to teefibu panahufchi, ſkohlotaſu amatu uſnemt. Tika atlaifti 18 ſemmarifti: J. Fridolins, J. Stammers, M. Blahpis, D. Kannawinſch, A. Ahrgals, B. Kartafchews, J. Breifſchs, J. Brimmerbergs, A. Jegors, J. Ohſolinſch, A. Rea, P. Reelſtinſch, J. Sukis, A. Gailitis, B. Dahws, J. Dſegufs, J. Karpſ un J. Kirſchs.

— No Rihgas pilſſehtas teefas preekſch kara-deenasta teef zaur ſcho wiſeem par ſinaſchamu iſfludinahts, ka tahs ſaſaulſchanas-liſtes preekſch 1875. gada iſklatris, lam tas wajjadfigs, it deenas tais ſtundās no pulkſten 10 lihds 12 preekſch puſdeenas ſchahs pilſſehtas teefas iſtabā (Behtera baſnizaseela, Satowa nama) war dabuht eeſkatitees. Turklaht tee ſchini gada ſaſauzamee teef zaur ſcho uſaizinati, ſawas uſdohſchanas dehl atweeglinaſchanaſu ſamilijas buhſchanas jeb ſkohlſas-mahzibas labad u. t. pr. iſhta laikā pee ſchihſ teefas iſdariht un ar dokumentehm peerahdiht. Behdigi teef, norahdoht uſ 97to artikeli likuma pahre wiſpahrigo kara-deenastu, atgahdinahſts, ka teem 1855. gada dſimufcheem, ja wini tai eeſch 212. artikela peedraudeta ſtrahpe negrib kriſt, ſawu peerakſtiſchana pee ſaſaulſchanas-kantona ja-ſidara lihds 31. Dezemberim 1875. gada. (Widſ. gub. aw.)

— Jaw preekſch kahda laika Gaſners ar ſawu muſeumu atnahjis uſ Rihgu un wehl kahdu laiku ſche paliks, ſawa bagato krahjumu no daſchadahm eewehrojamaſu leetahm iſrahdidams (wezu laiku ſchaujami rihti, inkwiſizijas mohlu rihti, daſchadas ſkunſis-leetas, tad ari anatomijas nodala, tur redſami zilweku dſimufchana, wina eeſchahs-lohzeſki un breeſmigahs pahwehſchanaſu zaur daſchahm negantahm ſlimibaſu). Scho ſinu paſneegdami, atgahdinajam ſaweem laſitajeem, lai uſ Rihgu atbraufufchi nekawejahs ſcho muſeumu apſkatitees.

No Iſſumuiſchahs. Tai 4ta Mai f. g. pehz puſdeenas ap pulkſten 5 zaur uguns-grehku aiſgahja muhſu leelaiſ brandwihna bruhſis, alus- un brandwihna-pagrabs, wehrſchu-ſtalis, un kalpu lohpu-ſtalis. Uguns, kas uſ ne-iſprohtanu wiſſi no alus pagraba bij zehlees, no ſtipra wakara-wehja dſihts, eeſch trihs minutu laika apnehma wiſas 4 ehſas til ahtri, ka uſ glahbſchamu wairs nebija nelo dohmaht; tadeht ari 9 deeneſteeku lohpi uguns leeſmahm palika par laupijumu. Brandwihna pagrabs, eeſch kura pehz grahmatahm, kas manās rohſtās bija, no 1. Mai wehl atradahs 154,726,280% (grahdu) ſpirta, dega wiſpehdigi ar jo breeſmigahm uguns-leeſmahm, no ka ari nelo wairs newareja iſglahbt. Weidſohht ſanahufchi laudis, no bairiſcha alus un degdama brandwihna dſerſchanaſu, ta bija apreibuſchi, ka ſtarp ziteem iſzehlahs kauſcha-

nahs un plehſchanaſu, lamaſchanaſu un butſchhofchanaſu, preeki un behdas, aſaras un ſmeekli. Ar wahedu ſafoht, wiſs kas paſaulē, tas ari tur ſtarp dſehrajeem bij redſams un dſirdams. Leela laime ir, ka wakara wehſch puhte; ja buhtu deen'widus wehſch bijis, tad gan laikam wiſa Iſſumuiſcha buhtu par pelnu tſchupu palikuſi un ja atkal ſeemela wehſch buhtu ſibijis, tad ari muhſu tuweja Elſchſumuiſcha aiſ eſera weſela nebuhtu palikuſi. Skahde, ka redſams, ir waren leela, lai Deews wiſus apbehdinatuſ, kas ſawu mantu ſchais uguns-leeſmās ir paſpehlejuſchi, atkal eeſpreezina, un teem palihds ar gohdu zitur ſawu maiſi pelniht. Nodeguſchahs ehſas gan uguns-beedribā bij apdrohſchinatas, un tadeht uſ preekſchu atkal taps no jauna uſbuhwetās, bet zaur to wiſa pirma ſkade jaw netaps maſinata, neds ari zeetejeem atlihdſinata. — Wakara ar ſaweem rahſchojumeem pee mums gohds Deewam rahdahs laba buht, lai til Deews ween uſ preekſchu wiſur lihds galam ta wada ka lihds ſchim, tad rudeni ar preeku apſweikſim. Ar ſkohlſas-ehſas buhweſchanaſu, pee mums Iſſeneekeem nekur uſ preekſchu ne-eet, jo wiſs ſaweſts materials ſtahw tapat ka ſtahwejis un meifters ari nam atradees tahds, kas ſchahs ehſas buhweſchanaſu un galā weſchanaſu buhtu uſ ſewi nehmees un kahrtibā wedis. Traki ſuni ſchah widu ir ſtipri wairojuſchees un daſchās weetas tapat zilwekus, ka ari lohpus aprehjuſchi, tadeht tagad ari wiſi wateji ſuni, kas aplahret ſtraida, teef noſchauti jeb ari noſifti. Dreſchōs wafaras-ſwehtkōs Noſchan-Rimſcha mahjās weza atraitne Madata Jurit zaur palahryſchanoſu pate ſew ir galu padarijuſi. Deews lai ir winas dwehſelei ſchehligs. Tahdas ir tahs ſinas ko ſchoreiſ no muhſu apgabala tauteſcheem waru paſinoht. Lai Deews dohd, ka uſ preekſchu waretu wairaf laba neta ſlikta no muhſu widus awiſehm rakſtiht. **ſtbg.**

No Waſ-Salazes. Rahdas 20 juhdses, jeb 140 werſtes no Rihgas, atrohdaſu uſ jaukeem Salazes upes (Salis-) kraſteem Waſ-Salaze, jeb Waltenbergu muiſchahs (Salisburga, Salisburg, Falkenberg). Ka ſaka, tad winas wezakaſis wahreds „Waltenbergi“ zelotees no ſchihſ muiſchahs pirma ihpaſchneela, v. Falkenberg, kas winu deht Magdeburgahs pilſſehtas buhſchigahs aiſſtahweſchanaſu, no ſawa pahrwaldneeka bij ſchkinſotu dabujis. Behzat ſchi muiſcha peedereja geheimrahtam, baronam Fōlkerſahm, kas to, wehl ſcho brihd ſtahwoſchu, lepnu ehlu uſbuhweja, kura trihs tahſchahs augſta, zelotajam jaw kahda 14 werſtu tahlumā parahdahs. Ka jaw wiſa Salazes-upes eeſeija, ta it ihpaſchi ta ſchihſ eeſeijas data, kas gar Salisburgu, garam, zaur leelo meſchu prohjam aiſſteepjahs, ir jauka. Pate muiſchahs ehſa, ar ſaweem trihs ſkurſteneem, ſibens-noweedejeem un balkoneem un balto, tahtu redſamo feenu, uſ ſtahwa Salazes-upes kraſta it augſtu gaiſā pazelahs, ta ka no tahleenes brauzohht iſleekahs, it ka uſ klaija tihruma ſtahwetu, un tomeht lihds paſchah ehſai ſteepjahs leels, jauks lapulohtu meſch, ar wareneem behrſeem, ohſoleem, ſehrmuhlſcheem leepahm un klawu-lohtem, kas laikam weenā wezumā ar leelo wairaf ka diwi werſtes garo aleiju, kura gandriſ no baſnizahs un mahzitaja muiſchahs ſahſdamees. paſchah muiſchahs garam, lihds leelo meſchu aiſwed. Tagad Salisburga peeder Arnold v. Bietinghoff baronam, kurſch par muiſchahs ſmukumu ruhpedamees, to no eeſch- un ahropuſ un riakli aplahret it jauki iſgreſnojis. Wiſs Salisburgahs pagahs ſaſtahw iſ kahdeem 160—170 ſaimneekem, kas wiſi deefgan turigi un bagati un zaur tagadeja muiſchahs ihpaſchneela ruhpeſchanoſu un

labfiridibu bes kahdahm pahreleefahm puhlehm par dšimigruntineekeem palikufchi. Šhè man wehl japeemin, ka es reti fur zitur esnu redsejis, ka taudis fawu leelkngu ta miho un zeeni ka Salisburgeefchi to faweju, un ka stary leelkngu un taudim it leela ustiziba pastahw, jo neween bagatee un turigee, bet ifkatriš, kam kahds gruhtums firdi speesch, nahf bes kahdas leelas fchaubifchanahs pee leelknga, tam fawas behdas isteikdami un padohnu, un ja wajjadšigs, palihdsibu melledami. Tahtaf apafschà wehl wairaf par fcho leetu gribu runahf. Tad wehl pee Salisburgas peeder kahdas 12 lohpu-muischas, daschi kroggi un dširnawas. Retahfu no pašchas muischas ir jaw fahlfu isjeltees masa pilssehtina, fur jaw atrohdašs: basniza, mahzitaju-muischa, apteekeris, kahdas 3 bohdes, — Salazes malà pehrwejamais un wilnas kahrschamais fabrikis, walšs mahja, kahdi trihs kroggi un wehl daschas zitās mahjinas. Ar laifu fchi pilssehtina warbuht panahks Ruhjeni, jo arween jo deenās tur teef klahf buhwehts, un taudis ir it lepni us fawu „pilssehtu.“ Niš Salazes, Salisburgai taijni preti ir kohna Škulbergu muischa. Retahfu no Škulbergu muischas, kuras ehtas ar fawu smukumu gan un kalnini un grawas; fchè teiz, agraki esohf stahwejuše ta weza, štipra Latweeschu pils, kas deesgan raises darijuše Wahzu bruneneekeem, dauds newar lepotees, atrohdašs us upes krašteem, fur dauds alas. Pa Salazes upes eeleiju us leiju, kas lihlu-likumeem pa mešchu lohtahs, ar farkano šmilts klintu, stahweem upes krašteem un alahm pušchfota, kahdas 2½ werstes no muischas, nonahf pee welna-kalna. Šhis kalns buhs kahdas 50 p.hdas augšs un gaušham stahws. Gandrihs pašchà kalna galà, us kura kahdi 100 pakahpeeni uswed, atrohdašs ta daudškahret apmekleta, tumfchà welna ala, kura weens masš žaurums eewed. Kad rahpus noteef alà, tad ja-eedešfina šweze, ka lai it brangi to alu waretu apšlatitees, jo deesgan ehmiga ta isškatahs. Pa wijam jauks ir tas isškats, no welna kalna pahri par wifu to Salazes eeleiju, kura ar faweem farkaneem, ar lapu lohkeem pahrehtoteem krašteem, stary to abās pušs lihgodamohs, tumfcho preeschu mešchu, firdi un prahtu žila, un atmozdina par jauku dabu preegatees un raditaju flaweht! Wehl kahdu wersti tahtaf, nonahkam pee ta ta nošaukta „Štanās kalna“ (Šcho), kureš jaw til dauds ir isšlawehts, ka us tureeni, tapat ka us Turaidu un Arimuldu, šwešchineeki, dabas jaukumu pež želo. Šhim štanās kalnam ir ta ihpašchiba, ka kad winam preti fauz, tad wis us tahs pašchas weetas atšlanu nedšird, fur fauzejs stahw, bet kahdus 30—40 šohlus tahtaf žitā weetā. Winšch fahstahw is farkanas šmilts klints, ir kahdas 50—60 pehdas augšs un til stahws ka mahjas feena. — Gandrihs katru šwehtdeenu pee jauka laika, fchè war redseht kungš un kundses, kas fchè islustejahs ar danžofchanu, tehrsefchanu un žitahm špehlehm salumōš. — Sawus darbus barons Vietinghoff pa leelakai datai padara ar mašchinu špehku tur war redseht: kulamas-, sehjamas- un ugunedsehšchamas-mašchinas, Wahžsemes arktus, ezejchas un dahrsja šprizes, malku škaldamahs, fchindelū greešchamahs un ekjetu (lohpu baribas gatawodamahs) mašchinas. Tad wehl Vietinghoff barons fawā muischà ir eetaišijs leelus treipuschus, preešch wihooghahm, ananašem, un dahrgahm tropu puiehm, — un šhogad grib eetaišiht preešch alus bruhšcha, struhglu-atas un faimneežibas wajjadšibas, uhdens škumšti. Šhè man fchkeet ta weeta peemineht, ka muhju tautas strahdneeku kahrita, it ihpašchi tee jaw wezigeer strahdneeki,

ifkatru reis gaušham pretojahs katrai jaunai eerikte. Zaur to tas nahf? Ta atbilde naw gruhta: „Gerascha žilwekam paleef jo drihs par ohtru dabu.“ (Turpmat wehl.)

No Šelgawas. Šgahjušchà peektdeenā atgadajahs Šchirtenhofera f. dahrsà fchahds notifikums: Kahds kungs tur bija ehdis pušdeenu un maltiti paturejis, bija aiseedams us galda peemiršis naudas pazinu, kura atradašs 1432 rubl. un 25 kap. Sulainis, kas pee ta galda weefus apdeeneja, atrada naudas pazinu un nodewa naudu Šchirtenhofera kungam. Klauschnajohf dabuja šinaht, kas tas par kungu bijis, kas tur pušdeenu turejis. Sulainam lika paremt fuhrmani un pee nupat mineta kunga ašbraukt, lai waretu tam to šinu nonešt, ka nauda ir atrasta. War gan dohmaht, ka kungam bija preeks dširdohf, ka nauda ir atrasta. Gohdigais atradejs, šulainis T., dabuja 10 rublus patežibas algas.

No Lehrpatas. Kà „Gesti Postimees“ šino, tad šwehtdeenu tai 25tā Mai Wanemuines beedribas jauktais kohris sem studenta Herrmana f. wadišchanas, dewis konzerti, kuras eenahlfchanas bija nošpreeštas preešch tureenas jaunbuhwejamas Pehtera-basnizas. Konzerte brangi isdewufehs un eenahlfchanas bijufchas lihš 115 rubl. Patežiba ja-iffaka dšee-datajeem un dšeedatajahm, kas puhlinus naw taupijušchi.

No Terwagōgas. Kà Nehwales awifes šino, tad Terwagōgas Widig-krohgā, kas Lappas dšelsšzela stanžijas tuwumā atrohnašs, notika ohtrā wafarasšwehtku deenā breešmiga kaušchanahs un dumpjošchanahs. Šhini deenā bija minetā kroggā fapulzejušchees leelā pullā strahdneeki is Šmolenskas un Kalugas gubernijahm, kas pee jauna dšelsšzela buhwešchanas strahdaja. Diwi krohdsineekam tuwaki pašštami strahdneeki fanahza ar žiteem strahdneekeem dumpi un krohdsineeks šcheem diweem gribeja ar faweem taudim nahkt palihgā un to daridams ari dumpi tika eewilktis. Lai trohlfni un ischumešchanu waretu apšpeest un tohs pa datai eereibufchohs weefus fabaidiht, krohdsineeks isšchahwa ar rewolweri diwi fchahweenus greeštōš. Zaur to nu nemeerigeer netika wis fabaiditi, bet wini wehl wairaf fa-ihga un wehl žiti strahdneeki, kas ahruš krogga bija, wehl peenahza klahf, ta ka istabā fanahza lihš 400 žilwekeem, kas pee dumpjošchanas peebeedrojahs. Kad dumpineeki krohdsineeka tehwan un wina feewai usbruka, tad krohdsineeks fahkra fawu šlintu, kas ar škroh-tehm bija lahmeta, un fchahwa us dumpineekeem. Tikai ar leelu puhliu winam isdewahs, fawejus is dumpineeka roh-kahm atšwabinaht. Dumpineeki gribeja wifu mahju fadaušiht. Krohdsineeks ar diweem beedreem un weenu kalpu bija noštahjušchees aš fchenka galda un ar šlintas fchahweeneem turejahs pret dumpineekeem. Kad dumpineeki heidsohf taišijahs namu ašdedšinaht, tad krohdsineeks fahka ar wineem meeru dereht, fohtidams, ka winšch teem wifu fawā galdas lahditē buhdamo naudu, kahdus 40 rublus, atdohšchohf, ja tee winam lihš ar fawejeem laušchohf meerigi aiseet. Wini bija ar to ar meeru. Kad krohdsineeks ar fawejeem ašgahja, tad wini, wifas leetas fadaušijušchi, ari ašgahja. Zaur šlintas fchahweeneem bija feshchi tikufchi eewainoti, bet ne nahwigi. Tee diwi strahdneeki, kas eefahlumā bija štrihdinu fahkušchi, bija no žiteem tikufchi štipri fadaušiti. Preešch eewainoteem tika gahdata ahrtes palihdsiba. No teefu pušes ismeklešchana fahkta.

No Pehterburgas. Muhšu augšs kungs un Keisars tai 14. Juni nonahžis špirgts un wefels Weimaras pilssehtā un

to deenu pehz tam palikfchoht Beltwederes pili. — Veelfirsts Trohnamantimeeks tai 15. Juni nobrauzis us Warschawu.

Ahrfemes sinas.

No Franzijas. Sigahjuscha numura no Franzijas sino-dami peeminejam, ka ultramontanu rikfoschanahs tur arweenu wairaf manama; fchoreis nu japeemin, ka fahkluschi tagad pre-testibu pret ultramantaneem israhdiht. Tas bijis ta: Kaldi 600 jeb 700 studenti bija fapulzejuschees un pee profesora Lesohra (Lesort) nogahjuschi, tam augstu laimi issaufdami par kahdu rakstu, to winsch kahdai awisei peefuchtijis. Schini raksta Lesohrs bija pahrspreedis bisfapa Dipanlupa runu, kas sihmejahs us jauneem mahzibas likumeem Franzija, un tad fawâ raksta tahlaki ar flaidreem wahrdeem peerahdijis, ka garid-neeki arweenu us sinatnibu-apspeefchanu strahdajuschy. Studenti, Lesohram augstu laimi issaufdami, nowehleja ultramontaneem nihfchanu. Lesohrs studenteem atgahdinaja, lai wini ar faweem wahrdeem ne-aifkerohht wihrus un nolikumus, kam ar flohlas-mahzibahm un sinatnibahm ne-efohht nekahdas dadalas. Kad Lesohrs bija isrunajis, tad studenti wiuam attal issauza augstu laimi.

— Veely pretoscham pret ultramontanu zenteeneem issajijuse kahda Franzuschu awise („Repub. fran.“), norahdidama us teem launeem augleem, kas Franzijai no ultramontanu rikfoschanahs buhs gaidami un kas iszelschotees no jauneem mahzibas likumeem, kuras griboht Franzijai usteept. Tahlak pahrscho leetu runadama awise faka, ka Franzuschi jaw fahkluschi atsiht, to wini zaur ultramontanu rikfoschanu panahfchoht, un schim brihscham neweens prahtigs wihrs newarohht faziht, ka winsch ultramontanu zenteenus nepasihstohht un tapehz kattram tautas weetneekam peenahkotees par tam gahdaht, ka pee appreefchanas tautas fapulze minete jaunee mahzibas likumi neteeohht peenemti. Kattris tautas weetneeks, kas pee balsfoschanas fawu balsi preefsch tam dohschoht, tas tad buhschoht peerahdijis, ka winsch ultramontanu partijai waj nu par wadoni jeb ari par kalpu peebebeedrojees.

No Parihses teel sinohts, ka Franzijas deenwidods bijuschy uhdens pluhdi, prohti Garones un Adures upes uspluhduschas deesgan flahdes un pohsta padarijuschas. Duluses pilsehtâ wisi tilki nozelti; kahdi simts zilweku noslikuschy, zil schim brihscham sinas, bet dohma, ka wehl wairaf zilweku buhschoht zaur uhdens-pluhdeem galu dabujuschy; ari wairaf nami ir tikuschy fagahsti. Is Tarbes un Montobanes pilsehtahm nahf sinas, ka tur tapat daudj flahdes pluhdi nodarijuschy. Uhdens lehnahm fahfoht krist, lai gan lectus arweenu wehl lihstohht.

No Rohmas. Weza pahwesta wescheliba arweenu paleekoht wahjafa, ihpafchi no ta laika fahfoht, kur laiks palizis karstaks. Pahwests fuhdsotees, ka winam stipri mugura fahpohim fchihis muguras fahpes winam darohht eefchanu tohti gruhfu, ta ka winsch reti eijohht pa dahrsu pastaigatees, to libds schim il deenas mehdsâ dariht. Sai gan pahwesta meesfiga wescheliba ir wahja, tad tomehr wina gars ir wehl pilnigi spirgts. Pahwesta leelu wezumu apdohmajohht gan jafaka, ka wezam basnizas tehnam drihf war beidsama stundina usnahft, tapehz ari pahwesta pils-lauidim leelas ruhpes pah pahwesta weschelibu.

No Austrjas. Reines pilsehtâ starp darba-dewejeem un darba-nemejeem jeb starp fabrikanteem un fabriku-strahdneekem

ir radusehs schkelschanahs, prohti strahdneeki grib leelakas algas un fabrikanti negrib leelakas lohnes doht. Strahdneeki ihpafchi tee, kas pee aufchanas jeb pee wehwera-darba strahda, naw wis is pahrgalwibas leelaku lohni peeprafijuschy, bet is wajadsibas, jo winu lohne ir til masa, ka strahdneeks ar fawu feerwu un behrneem ar to newar istikt. Leelaku lohni nedabujuschy strahdneeki no darba atrahwuschees un ta nu bes darba un pelnas buhdami wehl leelaka pohsta kriht, tapehz islihg-fchana gan jo wajadsiga.

— Trieste pilsehtâ, ka no tureenes teel sinohts, bija ispanstas walodas, ka diwas jaunās meitas flinneeku namâ ar karsoni nomiruschas un karsoni winas efohht dabujuschas zaur to, ka pee karsta laika nefajuschas leelus schinonus (leelus matu-zekulus), un ka flinneeku nama pahrwaldiba rakstijuse pee polizejas, lai ta aifleedschoht schinonus nefahht, un ka polizeja ari likusi aifleegt. Schahdas walodas nu bija daschus no tureenas prasteem lauidim fatrazinajuschas, ta ka wini tai Stâ Juni pehz pusdeenas schuwejahm, kas no darba nahdamas us mahjahm gahja, schinonus no galwas norahwa. Bakara wini ari schinonus un schlepes (garas kleitu stehrbeles) kundschim noplehsa, kas tilki us eelahm parahdijahs. Beidschoht polizeja peenahza un nedarbneekus zeeti fanehma.

No Spanijas. Spanijas waldbiba islaiduse pawehli, ka wifas familijas, kuraht kahds lohzeelis peeder pee Karlisstem, fikfchoht is Spanijas israiditas, ja winas 14 deenu laika ne-buhfchoht waldbai padewuschees. Wisi dumpineeki, kas no waldbineekem kahdas mantibas eemantojuschy, nahf sem teefas ismekleschanas. No Barzelones teel sinohts, ka Karliski usbrukuschy kahdam pilsehtinam un to fawas rohkas dabujuschy, tapehz ka pilsehtas aifstahwetaji nefpehjuschi Karlisstem preti turetees.

Simtatscha geografigs zelsch us Rihgu.

(States No. 24. Belgium.)

Zeturta geografija gan masira, bet labi rashiga, bij tomehr preefsch maneem isstrahdateem pirksteem par plahnu. Anapi to maniju pirkstu starpa. Ta bij ka plahsters us manas gribas. Dani redseju Rihgu pee Daugawas un dsirdeju tai esam 100,500 eedfchwotaju. Tomehr tas man newareja nahft galwâ, kadeht rakstneeks Rihgu fauz par galwas-, un nefauz par leelu andeles-pilsehtu. Bes tam rakstneeks Rihdseneekus buhs flaitijis tad, kad teem pehdigee behrnini wehl nebij dsimuschy, jo tam par 2500 Rihdseneeku masaf ka Belmanim, kas tant pajcha gada Rihdseneekus flaitijis.

Beekfahrt minetu geografiju usschkhris, lasiju pajcha preefschâ ta: „Muhfu seme ir apala ka lohde un peld debejs isplati-jumâ, tureta zaur Deewa wifuspehzigo rohku.“ To lasijis dohmaju: kadehl seme teel tureta? Waj ta nemahs peldeht? Nedohmajohht man attal eefchahwahs masa krusidehla Tritscha wahrdi, kas no pagasta-flohlas pahrnahzis fajija, flohlotajs efohht mahzjis, seme lidinotees gaisâ, tureta no faules peewilfchanas spehka. Nu es nesinaju, waj seme ir siws waj putns, waj ta peld, waj lidinahs, un kas to ihsti tura.

Tahlak lasiju: „Mehs til pasihstam semes-lohdi, ka wina no ahreenes isflatahs, jo zilweks ne zil dsiti seme newar ee-eet; tomehr dabas-sinataji dohma, ka semes widu efohht muhschigs uguns. Bet mehs esam ismehrijuschy, zil leela ir semes-lohde.“ To lasijis dohmaju, kas gan tee dabas-sinataji, ka tee dsilaki war ee-eet seme neta zilweki, un kas tee tahdi mehds, kas to

femeslohdi ismehrojufchi? Mesinu lo ffolhneeki, geografijas gabalu no galwas mahzidamees, dara ar to mehš, waj wini tohs gudrus mehš met no grahmatas laukâ jeb us fewi faka: Mehš efam femes-lohdi ismehrojufchi.

Turpat augstak lasiju: „Mehneš aug un paleef wezs un beidsot ir jauns mehneš.“ To dsirdejis eefauzohs: Skaut wisi zilweki un lohpiini buhtu til mehnešcha-laimigi, beidsot jauni! Tahlak lasiju: „Kalni isskatakš waj kâ galwa, waj kâ zepure, waj kâ rags, waj kâ sohšs, waj kâ adata.“ Al tu ehmi, tahdi kalni, tã es eebrehozš. To zepures kalnu es gribetu redseht, waj tam ari ir schirmis, bet us ta adatas kalna man buhtu bail kahpt wirsã.

Tur augstak stahw rakstihš: Skatees us femes-lohdi, tad redseht, ka dandš wairak ihdens neta zeeta seme.“ Nu es ari skatijohs us femes, bet til tahlu kã azis fneedsa, bij til seme. Ap wisu femes-lohdi redseht manas azis bij par ihju.

Semat stahw rakstihš: Kursemê ir tee pilsehti: „Zelgawa, Bauška, Dohbele, Schenberga, Kuldiga, Wentšpils, Piltena, Salduš, Nispute, Grohbine, Leepaja, Dorbe, Polanga; un tee pilsehtini: Saun-Zelgawa, Jakobstad, Ilust, Lukuma, Talse, Sabile, Randawa, Sasmaka. Tã man rahdijahš, ka rakstneekš fawu mihlestibu brukhejis par mehru pee pilsehta un pilsehtina mehrišchanas, tapat kã es to daru ar maneem lohpiinem. Man mahšã ir diwas kafas un diwas aitas: Tahš nemihlejamahš es fangu: aita, kafa, bet tahš mihlejamahš: aitina, kafina. Tãpat ari winšch dara; Sasmaku winšch mihle, tapehž to fang par pilsehtinu, bet Schenbergu netura mihlu, to tã prasti nosaudams par pilsehtu. Schenbergu, mans mihtsch meestinsch lihds ar ziteem meestineem, kadeht tewi langa par pilsehtu? Waj nu no tahš pašchas jeb zitas mihlestibas rakstneekš daschu wahrdu rakstijis leelu, daschu masu kã tas to leetu mihlejis. Tã par prohwi stahw rakstihš leels: Dimants, Smaragds, Granits, Kalkis, Herzogs, Landtags, Republika, Kweešchi, un atkal mas: dselšs, tehrauds, judrabs, feltšs, firšts, deena, waldišchana, rudsi.

Tã geografija man tahdam simtazim bij par raibu un par gudru, es tuhdat wehl eeksch winas til melleju Nihgu un to atradu, kas kã grahmatina teiza, efoht tas leelakais un wezalais pilsehtš schinis semes. Bet kã es fatruhtohs eeraudšidams, ka Nihgai naw neweena eedšiwotaja. Tomeht tuhdat eelihgšmojohš patš us fewi fazidams. Gij mudigi us tukšchu Nihgu un panem to preeksch fewis, kamehr Nihdseneeki wehl naw mahšã.

Gedams schkirstiju apakšch f) mineto geografiju un tuhdat Nihga preti no fewis usschkirahš, manus preekus laupidama un israhdidama, ka winã efoht 102,000 eedšiwotaju, kas wisi dsihwi un mahšã. Bet to es newareju isbrihnitees, ka tas bitškales Albertšs bijis par wihru, kas weens patš, weenã (1201 gadã) usbuhejis Nihgas pilsehtu. Ohtrš tahš geografijas brihnums bij, ka seme ap fauli tezedama mums nefoht tohs ischetrus gada-laišus, pawasaru, wasaru, rudeni, seemu. Bes tam ta grahmatina bij pilna til ar tuhstoscheem nedšihweem wahredeem un bohstabeem. Man schkita ka katram pagasta-floklas ffolhneekam, kas tohs wahrdus grib eekraut eeksch fewim, buhs buht tahdai galwai, kã pagasta magasinei. Un ko tahds wahrdu registers waretu dereht? Ir us wina simejohš ta pateesiba: Tã raksta-sime nolauj.

To pafaules registeri aisschkiris atwehru geografiju apakšch g) peeminetu un lasiju no eefahkuma, ohtruf wahka: „Pahr-

baudeet wisas leetas un to, kas labs ir patureet.“ To lasijis dohmaju: Us kam tee wahrdi simejohš? un tuhdat no-pratu, ka tee simejohš us manas radneežes kahsahm Nihgã un til preeksch mums simtatscheem ir rakstiti. Tai mehš kahšas wisas leetas pahrbaudam un to weenu, labu leetu paturam. Atkal dohmaju: Tee wahrdi newar simetees us muhsu kahsahm: jo mums tak labu ween zels preekschã. Tee laikam simejohš us tahm leetahm, kas geografija eekschã; no tahm buhs wisas pahrbaudih; wisas flittas atmeht un to weenu labu patureht.

Lapu atpakal metis gribeju eefahkt baudiht; bet tã rakstneekš mani par ffolklas-puiku turedams man met preekschã jautaschanu: „Ko tumšchãš naktis pee debesš welwes eeraugam?“ Es gribu atbildeht: Tumšchãš naktis mehš neta newaram eeraudših, bet jautatajs patš par mani atbildebams faka: „Ne-isskaitamu swaigšchã pulku.“ Nu man eekriht prahtã, ko Spiešš f. atbild us tahdas jautaschanas, winšch faka: „Pee debesim redsam gaischãš naktis leelu swaigšchã pulku.“ Kã ta swaigšchã redsechanas leeta isskaidrojama? tã es pee fewim dohmaju, weens tahš war redseht tumšchãš, ohtrš gaischãš naktis. Man schkeet Spiešš f. fawu geografiju rakstijis preeksch zilwekeem, kuru azis war til gaischibã redseht, bet Betman f. fawu rakstijis preeksch tahdeem, no kureem mehds faziht, ka tee tumšã labaki redsoht kã gaismã, jeb ja tã ne, tad B. runa pawisam no zitadahm swaigšnehm neta Sp. To jaw ari tas leezina, ka winšch swaigšnes raksta ar sch un S. ar f.

Pee pirmas jautaschanas geografs no swaigšnehm us femes kridams prasa man ohtru: „Kas ir muhsu seme? Es wehl dohmaju, kas muhsu seme waretu buht, tã winšch atkal patš atbild: „Ari tahda pat swaigšne.“

Tahda pat swaigšne? tã es dohmaju un tuhdat ta preeksch-gahjusti prasišchana man dohd to pilnigu gudribu: Muhsu seme ir tahda swaigšne, ko mehš tumšchãš naktis eeraugam pee leelas debesš-welwes.

Tahdu gudribu es newareju fagremoht, tadeht lihds ar rakstneeku kridams kiritu, kamehr uskiritu us faules aptumšchofchãnohs. Tur dsirdeju to jautaschanu: „Kãd faule aptumšchofchãjohš?“ un to atbildebãnu: „Kãd mehnešis av semi rikšchodams starp fauli un semi nahl.“ To dsirdoht man usgahja lustes ar mehneš eet rikšchotees, un lai wiaru jahj, kas jahdams, ar manu behreli es to kã neeku norikšchotu. Urween newar buht lustigs; pašchds rikšchofchãnas preekšs rakstneekš man zehla preekschã to prasišchãnu: „Kas ir lihnija?“ un tuhdat patš atbildeja: „Lihnija ir fleija, kas taisni no weenas punktšs lihds ohtru aistel.“ Tai atbildei es fahku pretotees fazidams: Fleija naw lihnija, bet ta ir garšch ahdas gabalš pastalu garuma platumã. Un kãd rakstneekš tahlak teiza: „Semes afs ir taisna fleija, 1720 juhdses gara,“ tad es eefauzohs: ta ta pulku pastalu! Ta ta leels wehršis, kam til gara fleija!

Rakstneekš us fawahm jautaschanahm flittas atbildas dabujis, tahš atmet un fahl stahstih; bet tã winam wiss eet juku jufahm. Sahmu fãlu nosauž par „Geles“ it kã kãd tur ehseleenes ween dsihwotu; Turku keisara wãstii ar galwas pilsehtu Konstantinopeli un Greeku kehnina wãstii ar galwas pilsehtu Ateni, nosauž par falahm un tahš peeskaita pee Igaunu semes, Palestinu peedala pee Giropas, Seemela-Ameriku, ar wišseem juhras lihumeem, ar wãstim, pilsehteem esareem, upehm, pahrneš pahr juhru un noleek Wakara Afrikã,

tik tahs falas un pussalas atstahj wezâ weetâ, un Wahziju, lihds ar tahm pee winas peederigahm walstim, eesweesch juhâ stary Greeku walsti un Palestinu.

Tâ nu minetâ grahaminâ wifas leetas tik tâ pawirfchu pahrbaudijis to weenu labu patureju, kas ta fkan: Raksneeks gribejis preefsch fewim jaunu pasauli radiht no tahs wezahs, wezo tadeht famaisijis un preefsch jaunâs pasaules isdewis fcho geografiju. Jaunas pasaules pagastaflohlahm fchi geografija buhs deriga, kad tik pasaule tahda taps gatawa.

Nu man rohlâ schahwahs pehdigi mineta geografija. No tahs es tahs wispahrigas sinas par semes-lohdi negribeju sinah, jo tahs septinas man tahdus chrmus stahstijata, ka jaw galwa ritenus meta tahdas teepfchanas klaufotees. Weena teiza seme aptekoht ap fauli eefsch 365 deenahm 5 stundahm 48 minutehm, 48 sekundehm, ohtra rehkinaja 365 deenahm 5 stundas 45 sekundes. Weena mahzija semes afs efoht 1720 juhdses gara, ohtra leezinaja ta efoht weenu juhdsi ihfaka. Weena stahstija pasaulê efoht feschas tizibas, ohtra teiza tik fshetras, trescha trihs un zeturta diwas tizibas. Tadeht no tahs pehdigahs es tik gribeju dabuht plafchafas un flaidrakahs sinas par Latwiju, par Widsemi, par Rihgu, us kureeni es tagad gahju, un ta man ari zehla preefschâ neta es to buhtu dohmajis waj gribejis. Stary dauds zitahm gudrahm leetahm wina stahstija: „Widsemes wehrâ leekami sehweles awoti: Baldonê, Barbelê, Smordanâ, Wemerê un zitur. — Daugawa aissalst pa laikam ap pirmo Nowemberi, ir wif ilgati 126 deenas ar ledu apflahta, kas zaur zaurim rehkinohht lihds 26. Merzu isheet. Ap Rihgu wifu wairaf puhfch seemetu un pret seemetu wehjjch. Sturmes un wehtras par gadu ir tikai tahdas feschas. Miglu-deenas ir par gadu 40 ap Rihgu, leetus- un sneega-deenas (flapdranka) 120. Kad wif leetus un sneegs, kas par gadu semê nokriht, semes wirfâ paliktu, tad winfch to pasfchu 21 zolu augstumâ apflahtu. — No 14. Mai lihds 4. Septemberim, tas ir 116 deenas, ir bes falas. Ap 12. Aprili fahf tahdâs weetas, kas pret fauli fahw, fahle augt, un kastani un dauds ziti dahrsu kohli fahf isplaukt. Ap 8to Oktoberi wifseem kohleem fahf jaw lapas nobirt, un ap 12. Oktoberi nahf pirmâis sneegs. — Ohfcha misu war preefsch drudscha bruhleht. — Widsemes mahjas putri: Sohjis, pihles, duhjas, wistas kalfunes. — Widseme nahja apafsch Sweedru waldifchanas no 1921 lihds 1710. Wehrâ leekamafahs weetas Rihgas pilsehtâ ir: tahs Lutera basnijas, it ihpajchi Dohmas- un Behtera-basniza; pilsehtas grahamatu krahjums, Dohmas mahja; Jmsetta dabas leetu krahjums: wezu laiku leetu krahjums preefsch tehwsemes stahsteem, jauna uhdensfjunste; gahses apgaismojchanas fabrika, R. Thomson f. kaulumaltume un supersofata fabrika, zitadelê cetaisita telegrafa mahja, Birschas nams un Latweefschu beedribas nams un laufschu kehkis. — Wehrmana dahrs Rihdsneekseem deen preefsch islustefchanahs. Winâ atrohдахs aka ar ffunstigi fataisitu wefelibas uhdeni.“

To lasidams fahistohs par raksneeka gareem pirsteem, kas Baldoni un Barbeli well us Widsemes is mihlas Kursemes un Widsemes rohbeschas steepj lihds Leifschu semei. Tahlak es brihnijohs, ka raksneekam no 1. Nowember lihds 26. Merz ir tik 126 deenas un pukojohs us Daugawas mahtes, kas fchogad tahdas 2 nedetas ilgati guleja apafsch ledus deka neta winai tas preefschâ raksstihis. Jo dewitâ Aprili, kad es patlaban biju usgahjis us jaunu dselsezeta tiltu, wina pamaftim

fahka nofpahrdiht fawu auffsu apfegu, it fâ tai wehl buhtu bijis laiks guleht fawu seemas-meegu. Bes tam es Rihgu gauschi noscheloju, kurai tik dauds nelaimigu deenu, kad ap to wehjjch un wehtras puhfch, kad flapdrankis tai wirfâ gahschahs, migla to aptumfcho un naw peemineta neweena jaula, laimiga deena, kad us tahs spihd filta faulite. No ohtras pufes es to flaweju laimigu, kurai sinams, kurâ deenâ nahf gada pirma pehdiga falna, ka tad meitas wifas pukes war apfegt un isglahbt no nosalfchanas. Wehl to flaweju diwlahrt laimigu, ka tai ir flawena aka ar ffunstigi fataisitu wefelibas uhdeni, kurâ waj nu laikam war apdsert jeb nomafgahf wifas fehrigas un flimibas, ta ka zits gribedams daktereem doht ko nopelniht, mekle flimibu, un raksneeks wehledamees tahdam sneegt labu padohmu, faka, ka waroht dabuht drudsi. Winfch teiz, ohfcha misas waroht bruhleht preefsch drudscha: — ne pret drudsi. Laba leeta ir ka Lehrpatâ efoht kustonu daktera flohla.

Par tahm no raksneeka par wehrâ leekamafahm noteiktahm weetahm es neko newaru spreest, jo tik pirmreis us kashahm us Rihgu atnahzu. Par tahm lai spreesch Rihdseneeki paschi un kas neproht lasiht pa Latwifski, tee lai pahrtulko pa Wahzifski, Kreewifski un Franzifski.

Es tik wehl apbrihnoschu kahdus pahri Widsemes brihnumus un noschelojchu tohs breechus, kuras raksneeks schahwis Kursemê. Wispirms newaru fapraft, ka Widseme no 1921 gada lihds 1710 gadam ir nahfusi apafsch Sweedru waldifchanas.

Tahlak newaru fadohmaht, kadeht raksneeks tihtarus naw fauzis pee fawa ihsta Latwifka wahrda: Winfch laikam pret to putnu negrib buht rupjjch un tadeht to fauz fwejchâ walodâ tâ fmaliki, „kalfunes,“ bet Latweefchi to fauz tihtaru, un par kalfunu tee fauz to ffunstigi fataisitu jweki, ar ko eefmehre fijotu schmitschuku, lai stihgas fkan.

Sawu gadijumu beigdams noscheloju, ka raksneeks, kas wifas basnijas isfkatijis, pehz manas sinafchanas, diwas naw bijis, weenâ Leepajas un Dubultu basnijâ un tadeht tahs naw usnehmis fawâ rehkinumâ.

Resinu, waj wehl kahdam fintazim tas geografigs jelfsch zaur pasauli, zaur Latwiju, us Rihgu bijis tik fmags fâ man. No tahdahm raibahm gudribahm famulfinahs es klusâ nedelâ, treschdeenas widâ eenahzu Rihgâ. Ta deena bij weena no tahm 40 miglas deenahm, kas Rihgu aptumfchoja un man nelahwa to labi apfkatihf. Rihâ wajadseja gan buht fatai zeturtdeenai, bet ta bij balta fâ seemaswehfti. Bes tam ta bij atkal weena no tahm wehtras deenahm. Wehji fauja un putens greesahs, ka ne azis newareja atwehrt. Leelâ peektdeenâ, kamehr faule sneegu ehda, Rihgas lungi un dahmas ar lamanahm wifinajahs. Bij preeks ko redseht.

Gruhfi man nahzahs atrast mahtes mahtes mahjokli, kas bij grehzneeku eelâ. Leeldeenas bij winas meitas meitai kahjas un man bij ta laima, buht bruhfes wedejam jeb prezneekam. Kad nu mehs preezigi isdshwodamees jauneem laudim augstu laimu bijam issaulufchi, tad es wifseem weeseem eefahku stahstihf manu geografijas zetu us Rihgu, tâ fâ es tagad jums to stahstiju. Wifâ palika tihri stihwi no fmeefchanahs un mani luhdsa, lai es to peedshwojumu eeliktu Mahjas weefi, ka ir ziti apmaldijufchees atrastu zetu us Rihgu un Rihdseneeki dabutu dsirdeht, ko Latwju geografi no teem sin un stahsta.

Latweeschu kurlmehmu skohla.

Seschi gadi drihs pagahjuschi, tad mihleem Latweescheem to preezigu sinu wareju pasneegt, ka Latweescheem pirma kurlmehmo skohla drihs atwerama. Ta Kunga muhsu Deewa laipniba lai par mums paleel un paschke pee mums muhsu rohku darbu; ir. muhsu rohku darbu lai wirtsch to paschke (Dahw. dj. 90, 71.). Ta tani laikā bijam luhgusch, un brihnischligi tikam paklausiti, pahrat par muhsu luhguschanam tikam swehtiti, un jebfchu ari daschu krustu un daschas behdas sawā skohlā, tikpat wezā weetā pee Daugawas krasteem, tā jaunā smukā weetā pee Jelgawas, peedshwojuschi esam, tomehr mums no firds ar Jehlabu bija jaleezina: At Kungs, es esmu mas pret wisahm apschelofchanahm un pret wisas peetizibas, ko tu man esi darijis (1 Mohs. 32, 10.). Zaur 5 gadeem 24 behrni, kas libds schim bes garigas apkohpschanas usauga, tika skohloti un daschs labs grandinsch tika winu firdis eesehts, kam sawā laikā augli netrubs. Bet bes scheem behneem labs pulzinsch tika mums cetehts, ko libds schim newarejam tai weenā kurlmehmu skohlā usnemt un apkohpt. Tadeht mums jo leelaks preeks, ka waram schodeen ohtru reisi to preezigu sinu atnest: ohtra skohla Latweeschu kurlmehmeem taps eefahkta prohti „30 Juli schini gadā, Walmeeras pilssehtā.“ Skohlas, ka ustura nauda ir ta pate ka pirmā skohlā, prohti 100 rubl. par gadu, kas pa pupei eepreefchu ja-eemaksa (prohti jaunā gadā 50 rubl. un ap Jehlaba-deenu atkal 50 rubl. it gadus.) Mahzibas laiks aridsan, ka pirmā skohlā, buhs 6 gadus. Kas kahdu behrnu eefsch schihs skohlas eelikt grib, tam japeeteizahs pa schahm nedelahm pee manim. Schini pawajarā Straupeschi, ka Kohzeneeschi scho skohlu, jaw pirms ta wehl eefahkta tapa, apdahwinaja: Straupeschi ar 25 rubl. un Kohzeneeschi ar 44 rubteem 89 kap. Bes schahm dahwanahm pehrnaja (1874) gadā preefsch pirmas skohlas pee Jelgawas fanehmis esmu:

No Rihgas pilssehtas ka lauku draudsehm (Patrimonial-Gebiet): 293 r. 2 1/2 l. (prohti: Dohmes dr. 72 rubl. 87 l., Zahna dr. 52 r. 45 l., Behtera dr. 30 r. 70 l., Gertrudes dr. 37 r. 70 l., Katlakalna dr. 25 r., Jesus dr. 22 r. 40 l., Jehlaba dr. 14 r. 73 l., Mahrtnu dr. 13 r., Pinku dr. 12 r. Salas muishas 11 r. 25 1/2 l. Trinitatis draudse 5 r. 80 l. No Rihgas kreises: 210 rubl. 28 kap. (prohti: Slohas 53 r., Lehburgas 28 r., Siguides 20 r., Ahdaschu 14 r. 50 l., Jschkiles 13 r., Dohles 12 r., Kohtneses 10 r., Kohpaschu 8 r., Aisraukles 7 r., Dinamindes 7 r., Behterupes 8 r., Mahlpils 7 r., Suntaschu 6 r., Jaunpils 5 r., Nihtaures 3 r. 3 l., Madleenes dr. 75 kap.)

No Jehsu fr. 143 r. 50 l., (prohti Jehsu pilssehtas dr. 30 r., Jaun-Beebalg. 19 r., Lasdohn. 18 r., Kalzenawas 17 1/2 r., Raunas dr. 15 r., Laudohnes dr. 15 r., Jehsu lauka dr. 10 r., Ahnaischu dr. 6 r., Leeses 6 r., Jehswaines dr. 3 r., Behraunes 2 r., Dschrbenes dr. 1 r., Lirden-Bestenes 1 r.). No Walkas fr. 123 r. 92 l., (prohti Gulbenes dr. 35 r. 88 l., Gaujenes 25 r., Lugaschu dr. 23 r. 54 l., Chweles 12 r., Walkas dr. 9 r. 15 l., Chrglenes 7 r., Aluknes dr. 35 r., Palsmares dr. 5 r.).

No Walmeeras kreises: 73 r. 35 l., (prohti: Waltenbergu dr. 25 r., Straupes dr. 10 r., Diklu dr. 10 r., Matihfchu dr. 10 r., Keelupes dr. 7 r., Walmeeras dr. 6 r. 35 l., Rubenes dr. 5 r.).

No Igannu puses draudsehm: 111 r.; pawisam lohpa

955 r. 7 1/2 l. Deews lai swehti dewejus un winu dahwanas. Moltrecht.

Matihfchu mahz. m., 13. Juni 1875.

Sibki notikumi is Rihgas.

Swehtdeenu tai Stā Juni wakarā notika schahds nelaimigs atgadijums starp strahdneeku Artemiju Kusminu un kahdu feeweeti eefsch Dawida Birka restorazijas (wihnuscha), kas atrohahs Dinaburgas eelā № 20. Starp mineto Kusminu un mineto feeweeti iszehlahs stribinsch, tā ka Kusmins gribeja sawai pretineezei buteli mest us galwas. Metoht butele netrahpija wis feeweeti, bet restorazijas fainneeku Birku, un prohti tik nelaimigi, ka tam galwa tika apskahbeta un kreisa aze issita. Birku aishweda us pilssehtas slinneeku namu un Kusmins tika no teefahm zeeti fanemts.

— Swehtdeenu ap pullsten 8 no rihta atgadijahs schahds nelaimigs notikums: Tas pee Borisowas kreises peerahtitajs schihds Meierowitsch Feigelsteins, kas eefsch Romanowkas eelas № 24 buhdamā un birgeram Golubowam peederigā schkuhni strahdaja, nokrita ais ne-usmanibas is schkuhna augschas behninas un nositahs.

V.

Stann wirrne.

Ne-ustizigi draugi.

„Douce felix eris, multos numerabis amicos
Tristia si venient tempora, solus eris!“
Wezi rakatneeki.

Libds kamehr laime tewim smeess,
Taws draugu staitlis nebuhs mas
Bet tizi: wisi no tem' stahs
Kad behdu deenas eefahksees.

Dauds tahdu draugu pasaulē,
Kas laime muhs us rohlahm nes,
Muhs sohlahs glahbt no nelaimes,
Mums ustizibu apwehre.

Bet tik to slehpjahs faulite,
Un silais debess tumschojahs,
Jaw draugu staitlis masnahs;
Un lab nu usbruhl nelaimē,
Un palihga mums wajaga,
Tad — naw neweena tuwumā!

Reinhold Stalning.

Mugstu laimi.

1) Lappas Mahrtna draugam Leipzijas pilssehtā us tahm munbrahm un ar tik labu aptihiti preefsch alus apdahwinatahm Leipzijas jaunlundsehm; — un 2) aridsan Lappas Mahrtnam par tik berigu pasnojumu, — issata wairat Kursemneezes, par wajjadfigu atbildi, us Lappas Mahrtna l. sinojumu Mahz. weefa f. g. № 11 tahs paschas Kursemneezes.

Par laipnu eewehroschann.

Saweem zeenigeem pirzejem, kam ar seepu sahlehym kahdas darishanas, zaur scho rakstu atgahdinaju: ja notikohs, ka ar tahm strahdajoht rohkas jehlas paliktu, jeb no tahm kahda druzjina azis tiktu, tad wajaga tuhli ar etiki masgahht.

Wiltums Wetterichs.

Atbildas.

A. R. — G. Schim brihscham newaram isleetaht, warubht turpmat.
L. M. — R. Zuhfu pretoschanahs rakstu, kas pahspreechamo leetu nemas neaishnem, newaram isleetaht Redakcija.

*) Kamehr tu buhst laimigs, tu daudis staitisi draugu,
Bet ja behdu laikis usbruhl, tad buhst weentulis.

Libds 17. Juni pee Rihgas atnahfusch 1003 lugi un aishgahjuschi 862 lugi.

Atbildedams redaktehrs Ernst Plates.

Sludinafchanas.

➔ Wehrâ leekama fina. ➔

See wifu labalee zaur preefšchlaitâ lehtaku eepirškhanu sagahdati pehrngada gresna auguma ahrsemes wiñni, ar wifu wairal tee Spaneeschn, Portugales, Frantschu, Ungaru, Reinas- un Moseles-upes Wahzu-semes faldee wiñni: bet aridsan tas teizamais Englantes-semes porteris, Jamaikas-rums, konjaks, ahraks, bischofs, šampaneris un dauds žitabi nepeeminami garšči dšehreeni ir neween pilnâ krahjumâ atrohnami, — bet aridsan teel us preefšchu tureti un pahrdohiti, tee zaur muhsu pirzeju luhgšchanu sagahdati ihstenee Schweizeru-semes daschadu špehzigu sahku wiñni, lahduš lautini nofauz par alantu wiñnu. See ščo ir wehrâ leekams, ka tas alantu wiñns paščâ Schweizeru-semê neween leelâš, bet aridsan eefšch tahm wifu masafahm fainneezibahm atrohnams, jo ar wixu neween wehdera-laites ahrste, firdšahpes remdina, bet aridsan pee lohpu-sehrgahm lohpu varibai jeb uhdenim peejaukts lohpinus no sprahgšchanas atšwabina.

Pežgalâ dohdam mehs wehl wišem muhsu draugeem, andelmaneem un trohdsimeem sinat, ka mehs aridsan eefaham tohs wifu wairal eemihletus un smekigalošs Kreewu-semes wiñnus tureht un par to wifu lehtako mašju pahrdohit, un teel ikweena pirzeja pašča, jeb zaur grahmatahm peefuhtita wehleschana ar ustizibu eefšch muhsu wifu leelako Baltijas dšeedataju wiñna pagraba peepilbota blakam J. Medlich kunga Englišču ma-gašhnei pee

Louis Lundmann un beedra,

Rihgas pirmas gildes kaufmana.

Wišas pilsehtu, muišču- un walstu-walbibas zaur ščo no Baltemal walsts-walbibas (Rihgas aprinki un Siguldas draudš) teel luhgtas, neween Baltemal walsts-beedri un beedreni, pretlikumigi beš pašes un lezibas, ka sawas peelabjigas mafafchanas ir nomafajis, sawâ apafščneezibâ lâ beħgli nepeeturehti, bet wišus tabdus wišwehlati libš 1. Juli f. g. ščurp raidiht, te sawas mafafchanas famafšajt un few paši iñemnt. Saproh-tams, augšti likumi wainigus fohdišs.

Baltemal walsts-walbibâ. 12. Juni 1875.

Kad es no Behsu kreis-teesas sekretēra-amata atšahjees efnu, un tagad Behšis ar adwofata buh-šchanu darbošohošs, tad daru saweem darba-draugeem sinamu, ka us preefšču ari tabdas leetas peenemšču, kas Behsu kreis-teesâ teefajamas naht.

Hofgerichts-adwofats **C. von Grothufs.**

Drandfes šohlotajs

no Walfas seminara, kas wehletohs nahlamâ jeemâ šrahdaht par palihga-šohlotaju Jaunpils draudšes šohlâ un tad no Jurgeem 1876. gada usnemt pilnigu draudšes-šohlotaju un ehrgelneeka weetu Jaunpils draudšē, lai peeteizahs ar sawahm leezibahm Jaunpils mahžitaja muiščâ pee mahžitaja

W. Kunzendorff.

Beens kulejš atrohd pašahwigu darbu Antipowa pa-pihru-fabriki, Mašl. Ubr-Rihgâ, Komonow-eelâ. 1

!! Sina rentneekem !!

Witebškas gubernijâ, netahť no Polozkas, isdohd us renti leetu muišču ar 250 pahru ištehjuma, latrâ trefchajâ lautâ ar inventarijumu un apfeh-teem lauteem un dīwī pušmuiščas beš inventari-juma ar bagatahm pšawahm un labu semī, wišmih-lati tahdeem fainneekem, kas us lehtu rohtu us il-geem gadeem greib fewian pa teem rentes-gadeem ihpa-ščas mahjas etalibit us ščihs muiščas grunt labâš weelâš, tur gabaleem jaw gatawas pšawas un seme ir, bet ehlu truhkums. Puhwohtlus dohd muišča. Tur weetas ir preefšch 50 mahjahm. No Rihgas pa dšels-jelu tur 12 fundâš nobrauz par 5 rubl. Klab-tatas sinas dohd Rihgâ pee katotu baimizâš, ehrgel-neeka Schiebe k., Želgawâ Grünberg k. sawâ mahjâ pee leela žetuma-nama un Dinaburgâ Hefšeltin k. sawâ Wahzu gashuši, netahť no Rihgas walšahles.

Weena jauna bintahšchiga mahja ir pahrdohdama Maškawas Ubr-Rihgâ, Pa-lšaden-eelâ N 67. Klabtatas sinas turpat.

Patwafaras beedriba

wehdeem tai 22. Juni isbrauts

➔ salumds ➔

ar damifugi „Johann Christoph“
us Mangat-muišču.

Nobrauts no Rihgas pašahčeeru šieka pulšt 1/2 9 no ribta un no Mangat-muišču pulšt 9 wat. Peestahšees pee Poderaga, Walšchlōšchen un Mihal-grahwa, un taitišs ehtru brauceeni pulštēn 1 puš. no Mihalgrahwa dšelsžeta.

Muštis, dšeedahana un danzeshana.

Malka par brauškhanu un muštū ir: beedri kungeem 50 kap., fund. 30 kap.; nebeedri kungeem 75 kap., fund. 50 kap. Beedribas lahries usrahdamas.

NB. Ja leetains laits buhtu, tiks weenu nedelu wehlat isribtohts. **Preefščneeziba. 1**

Preefšch

Distilatehream un bruhwereem.

Ahrsemes šlaideru, špehzigu kiršču- un awenu-fašti, žukura-foleħri (Zuder-Koleur), tihru, špehzigu dšeliano medu, balto Sawana-žukuru un daschadas žitas wirzes pahrdohd par mehreneem ženeem

J. S. Wialofchew,

Kungu-eelâ N 5.

No žensures atwehšēhts. Rihgâ, 20. Juni 1875.

Driekhts un dabujams pee bilšču- un grahmatu-drieketaja Ernst Plates, Rihgâ, pee Beħtera baimizâš.

J. Ikerta

Wahzu

tehrauda- un mišina-prezu, mušihka- un
jaktš-riħku bohde,
Rihgâ,

Kalku-eelâ preti Popowa dšelsbohdei,

peedahwa wišadas nama-duripju-, eekalamas-, briteru- un leħies-afšleħgas, enges, rahmu-, šehgu-lohgu-aptakumis, kâ ari naglas un ihpašči wifu, kas pee afšleħgu-kaleja darba peederigs un pee ehlas buhwešchanas wajjadšigs, labatas šihpetas Austreesču ištapties ur žirpes, kâ ari ištapties-brusellus pa lehtafahm ženahm pahrdohd daudšumâ un šhtumâ.

Langdale's superfosfatus,

kas nupat Jelgawas ištahdē tika ar gohda-alku apdahwinati
tura us lehgera un nem apšteleschanas preti

Goldschmidt un beedris,

general-agents preefšch Kreewijas.

Kantoris Pils- un Riħter-eelu stuhri Nr. 1

Weena dšihwojama mahja us Ahgeles-kasnu ar fahnu-ehlahm un dahrsu teel no walejas rohtas pahrdohita. Klabtatas sinas Ahgeles-kalnâ, leelâ Lehger-eelâ N 44 pee **Schuloff.**

Turtalnes muiščâ, 14 weršes no Ohgres dšelsžeta stanžijas ir pšawas išrentejamas. Klabtatas notaiššchanaš dabu sinahť turpat Turtalnâ. 1

Peħterburgas

furpu- un sahbaŭ-magašihne

peedahwa sawu bagatu krahjumu preni- un abdas sahbalus preefšch dahmahm, kâ ari kungu-sahbatus un wišadas sortes gamafščas un galofščas.

J. A. Stepanow, žitr. P. J. Welikanow.

Balta lohgu-glahše Waldenburgas šitlu-fabriki, apafšch Kluges muiščas, Wišsemē Jaunpils baimizâš draudšē, ir par pamašinatahm (lehtafahm) ženahm dabujama un pirzejem teel kreina apdeenešchana apfohlita. 9

Louis Greiner.

Janna grahmata.

No drukas išnaha un ir dabujama braħlu Bušch grahmatu-bohdē Rihgâ, tahš dšeesmas, kas Wišse-mes dšeesmu grahmatai tiks peeliktas, ar tadur wiršraštū:

Jaunu garigu dšeesmu krahjumš.

Peelikums pee Wišsemes dšeesmu grahmatas preefšch Luteru draudšehm. Malka 15 kap. fubr.

Preefšch wafaras-swehtkeem ir weena masa ar dšeliano wahfu un ar bleifederi rakšita grahmatina juduse. Saħehmejs teel gauschi luhgts nobohť Rihgâ Maškawas leelâ-eelâ N 100 wiðnušča kungam, jeb Stohpin-muiščas dšelsžeta stanžijas kungam, tur labu pateizibas alkū dabho.

5. Juni, walarâ šary plšt. 7-8 ir no filofoģ-ganga (Philosophen-Gang) zaur Balšaden- un Dinamindes-eelu atpalat weena masa šelta lapfele un mašs šelta kraitš un pułštēna afšleħga pee masas meinas leħdites, pajuduršči. Gohdigais atradešs teel luhgiz, tohs pret peenahlamu pateizibas-alkū nobohť Schwarz-muiščâ, Dinamindes-eelâ N 25. 1

No polizejas atwehšēhts.

Is wezeem papihreem.

(States N 23.)

„To es Zums gan wāru pastahstih, kundsin, lai gan tas Zums neko dauds nederehs,“ wezitis atbildeja, un uszehlees fataisijahs winam lihdsi eet.

„Es wehl atminohs to deenu, it kà tas wakar buhtu notizis, kurā Franzusis Zuhfu weztehwam ismaksaja to naudu par tahm nopirktahm muischahm, kas gan istaisija lihdsi puš milionu dalderu. Bahru deenas wehlati es dariju winu usmanigu, ka wifas fdraba un zitas dahrgas leetas no fdraba lambara, kur tahs arweenu tika usglabatas, bija pasudufchas, no kam wajadseja dohmaht, ka wezais lungs to kahdā paslepenā zaurumā bij noglabajis.

„Andrei,“ kahdā deenā winsch us man fazija, „tagad war Franzuschi nahkt. Mans masuminisch bagatibas ir tagad tik drohščhā weetā noglabahs, ka wišfmalkakais deguns to newarehs fa-ohst.“ Wezajam lungam bija bailes no Franzuscheem un kas ari drihs israhbijahs, ka winsch nebija welti us tam fataisijees. Kad Franzuschi teefcham usbruka un pili aifbedsinaja, es wezo kungu prasiju, waj winsch familijas mantas pret ugumi ne-apdrohščinahs?“

„Oh, winas ir deefgan drohščhā weetā,“ winsch man atbildeja, „ne uguns neds Franzuschi pee tahm netiks!“

„Pehz mas minutehm winsch bija pagalam un wina noslehpums lihdsi ar winu. Neweens to slepeno alu, kà jaw es faziju, bes tilai weena weeniga zilweka, nesinaja.“

„Waj Zuhš fcho zilweku Andrei pasihsteet?“ Atis prasija.

„No isfkates pasihstu gan,“ bija atbilde, „ari esmu daudreis ar winu runajis, bet nekad nekahdu atbildi ne-esmu dabujis. Ta ir kahda ehmohta, weentuliga, pasauli un zilwekus eenihdedama feewa.“

„Man wajaga ar winu eepasihstees,“ Atis fazija.

„Kà winu fauz? Kur winu war atrast?“

„Daudis winu fauz par wezo Urfeli jeb mescha-feewu,“ Andreis atbildeja. „Bet tomehr neweens zilweks nesina, waj tas winas riktigais wahrds un no kureenes ir wina zehlsfehš. Ihsī preefch weza kunga nahwes te ta weza bruhna ragana usklichda un nometahs kahdā tuffchā mescha mahjinā, tur winā pufē tai tā nosauktā ohsolu-eeleijā. Tur wina dšihwoja leelu laiku gluschī weentuligi, Deews sina, no kam un kà. Reti wina ar kahdu zilweku fatikahs, un us weenreis ta bija ahtri nosudufe, neweens nesinaja kur. Bet nu jaw buhs wairaf kà gads, lamehr wina atkal tai puš faktitufchā buhdinā mahjo. Es to dabuju sinahst no wirsmeschakunga Traunsteina, kurfch mani weenreis apmelleja, un bes tam es winu fchoriht agri patš redseju. Es pee winas nogahju. Wina fehdeja preefch buhdinas durwim tā dšili dohmas eegrimufe, ka ta mani neras nepamanija, kad es garam pagahju, un luhkojahs us wezeem pils-drupeem, kureus no winas buhdinas war ihsti brangi redseht. Negriboht es paliku wezahs feewas tumumā un luhkojohs us winu. Bet tihri apbrihnojami, fchi weza feewa nebija neras tai ilgā laikā, lamehr es to nebiju redsejis, pahriwehrtufehš. Winas nosfirmojufchee mati, faujais bruhnais gihmis ar shehtodamahm azim bija tāpat kà preefchlaitā, tikai masu drufku wezaks. Bajchulair es gribeju winu usrunahst, kad ta fajla murfchleht tahdus wahrds, par kureem es lohti isbrihnijohs.

„Wehl ne, wehl ne!“ murdeja ta zaur ohbeem. „Tad tik, kad es buhšču sawu firds mihto Behteri atradufe, tad, tad! Ja, tad mehš nemsim tahs mantibas ahrā, ko wezais zeetais Notenburgs apafsch klints ir noglabajis, un manam nabaga Behteram wajaga tikpat bagatam palikt, kà wina preefch-gahjeji ir bijufchi. Bet, af, kad es winu atradišču, sawu firds mihto dehliau?“

Wina gruhiti nopuhstahs un diwas leelas afaru lahšes noriteja pahr winas bruhneem waigeem. Wina isfkatiyahs kà kahda behdu un pohstu pilna lohka bilde. — Tad tatschu es winai klahst peefstrehjis un sawu lihdsjeetibu paslehpdamš, bahrgā balsi usfauzu: „Seewa, kas tew ir ar tahm Notenburgs familijas mantahm?“

Wina mani sīhwi usfkatiujufe, uszehlahs lehnām augščhā un eegahja sawā buhdā, durwis few no pakatas aifbultedama. Wifa mana beedinaščhana un luhgščhana neko nelihdsjeja un tā man wajadseja netai leetā nepanahkufcham aiseet Wina ir zeeta kà amins un winas mute tik kluša kà kahds kaps. Netahda pasaules wara winai fcho noslehpumu newar iswilt, ka wina ir weenreis apnehmufehš to ne-ispauš. Bet ka wina to fklaidri sina, par to es neras neschaubohs.

„Un nu Zuhš kundsin sineet par to leetu tikpat dauds kà es, un — kà es Zums jaw pirmit faziju, — tas wehl ir gauschi mas.“

„Ne, ne, ir gauschi dauds, wairaf neta es biju zerejis no Zums dabuht sinahst, mihtlais Andrei,“ Atis atbildeja. „Man wajaga to mescha-feewu usmekleht, ar winu eepasihstees un winas firdi isdibinahst. Man isdohfees winas zeetu firdi mihtsinahst.“

„Nezerejat wis, mihtlais Ata kundsin,“ Andreis atbildeja, „wina muhschigi eenihst wifu Notenburga dšimumu. Es patš esmu weenreis dširdsejis, kà wina Zuhfu weztehwu, to kahdreis meschā fatikufe, breefmigi lahdeja un tam wifas Deewa fohdibas nowehleja. Tapehz Zums, kundsin, newajaga par dauds zereht! Zaur pahrranahchanu Zuhš no winas neta ne-isdabufseet, drihsaki zaur wiltibu un pastahwigu usraudsiščhanu. Kad wina teefcham sina, kur familijas mantas ir noglabatas, tad ta tatschu kahdreis ees tahs apraudsiht. Kad tad isdoh-tohs winu aplentk, tad tuhliht uslehtu gaismas stars fchaj tumščhā noslehpumu nakti.“

„Labi, labi, Zums warbuht taišniba, Andrei,“ Atis atbildeja, „bet es ar fcho feewu grihu papreefchu ar laipnibu un mihlestitibu mehginahst, un ja tas neko nelihds, tad ar ne-apnikufchu usluhkoščhanu.“

„Bet fchoreis manai mahtei ne wahrdina pahr to nefakat, jo tas winu waretu nemeerigu padariht un warbuht zeribas mohdinatu, kas nekad newaretu peepilditees.“

„Gluschī riktigi, Ata kundsin, tahs ir ari manas dohmas fchi leetā,“ dohmaja wezais Andreis. „Kad Zums isdohdabs mantibas atrast, tad jaw wehl laika deefgan mahtei tahdu preezigu sinu doht. Bet tik ilgi wajaga klužu zeest! Gan Deews wifu greefihš us labo pufi, un darihs tā, kà winsch to par labu atradihs. Bes wina palihdsibas mehš newaram neko panahkt.

„Tapehz zeresim us winu.“

Satirfchanahs.

No ta laika, kamehr Utis ar wezo Andreju bija fatizees un no kura winfch bija deefgan fwarigas leetas dabujis dsirdeht, winfch ari neweenu stundu nepalaida, kura nebuhtu uf wezahs Urseles fleepeno apfahrt blandifchanohs ufmanijis.

Ari pee apfahртеjeem semneekem winfch pahre winas apjautajahs, bet uf fchahdu wihfi ari nedabuja neko tuwafu dsirdeht. Wifl apleezinaja, ka wezene daudfreif uf mehnefcheem, ja pat gadeem nosuhdoht, bet atkal weenumehr uf mefcha buhdinu atpakal nahloht. Par winas darbofchanu un winas dsihwi nedfirdeja neko, — neweens newareja ne labu ne launu no winas faziht. Wina dsihwoja glufchi weentuliba un luhloja, ka lai ne ar weenu zilweku nefatiktahs. —

Ari fawas familijas ufizamo draugu, wirsmefchafungu Traunsteinu, Utis ufmeleja, klaufchinaja pehz mefcha-feewas un winam ari pafahstija, ko wezais Andreis bija pahre to runajis un ko pats no tahs mutes dsirdejis, bet turklaht Traunsteinam zeefchi preehofdinaja neweenam par to neko nefaziht.

„Neeki ween un blehnas,“ winfch iffauzahs, „es jaw to nabaga feewu pafihstu wairaf gadus. Un es dohmaju wina til pehz juhfu weztehwa nahwes fchai apgabala radahs un ifluhdzahs no manis atlaufchanu tai tulfcha buhdina ohfolu-eelija nomeftees, ko es ari winai labpraht atlahwu. Wina gan laikam nebuhs juhfu weztehwi nemas pafimufe, kur tad nu wehl ta finahs ko pahre familijas mantahm?“

Neeki, mans mihtais Uti, neeki! Nismirfti wifas weza Andreja eestahstias blehnas un nedohma waira no familijas mantahm. Es gan finu, taws nabaga tehws ari dohmaja, ka familijas mantahm wajagohht kur atrastees, bet tas jaw naw zits nefas, ka weltas eedohmas. Tizi man, mantas waj nu ir tapat fadegufchas ka taws zeetais, stuhrgalwigais weztehws, jeb Franzufchi ir tahs atradufchi un fewim par bagatu laupijumu lihds panehmufchi. Tahs ir glufchi aplamas pafafas, ko pahre familijas mantahm plahpa. Ismet tahs dohmas no galwas ahra un dohma labaki pahre tawu nahlamibu. Tu tagad esi tai wezumä, kur tew wajaga pafcham fawu dsihwes kahretu ifwehletees; — waj tu jaw pahre to esi dohmajis, ko tu ifwehletees?

Utis bija pehdigas nedelas ta ar familijas mantu klaufchinafchanu nodarbojees, ta ka winam nemas prahts ne-nefahs uf zitu ko dohmaht. Winam tamdeht wajadseja wirsmefchafungam atbildeht ka ne-efohht dohmajis.

„Na, redsi, mihtais jaunekli, tas ir tihri labi, ka tu pee manis esi atnahjis, jo man preekfch tewis ir weens preekfchlikums,“ wirsmefchafungs fazija, ftrapa runadams. Ka tu fini, tad man naw neweena dehla, kas ar laiku waretu manu amatu ifpildiht, un tad es efmu eedohmajees, ka tu ar laiku waretu manas pehdas fahht ftaigahht. Kad tu gribetu par kreetnu mefchafungu un jehgeri palikt, tad es tewi fawä mahja ufnehtu un taws fhohlotajs buhtu. „Nu, ko tu dohma par fcho preekfchlikumu?“

„Es dohmaju, ka Zuhf efat wifu labakais zilweks pafaulä, mihtais wirsmefchafungs, un es ar abahm rohlahm Zuhfu peefohtijumu gribu fanemt,“ Utis atbildeja. „Tikai atkautat man fchetpadsmit deenas laika, lai es waretu ar fawu mihto mahti aprunatees. Wina mani gauschi mihle, un es negribu winu zaur peepefchu aifeefchanu apbehdinahht.“

„Brangi, glufchi brangi,“ kreetnais wirsmefchafungs atbildeja. „Manispehz nahz waj pehz fchetpadsmit deenam jeb

pehz trihs nedetahm, preekfch tewis ir katra laika durwis wafä. Un klauftees, ko tawa ifrihtofchanahs mafahs, ka: mundeerinfch, jaktis-rihli, jaktis-tafcha u. t. pr. tad fahi tikai fawai mahtei, ka winai par to newajaga nemas ruhpetees. Wirsmefchafunga muifcha gan mehws wifu fadabufim, ko tew wajadsehs.“

Utis firfnigi pateizees atwadijahs no fchi gohdajama wihra, kas jaw weenumehr bija par winu ka tehws gahdajis, un aifsteidsfahs pee fawas mahtes un aifnefa winai ko preezigo wehfti. Ari mahte firfnigi preezajahs pahre dehla brango weetu, ko winam wirsmefchafungs bija apfohlijis.

„Labais, mihtais wirsmefchafungs nonem man leelas ruhpes,“ wina fazija til laimiga jufdamahs, ufmaidohht, ka wina ilgu laiku nemas nebij jutufehs; „es jaw daudfreif gribeju winam padohma pafihht un nu winfch pats no fewis ir manu karstako wehlefchanohs peeplidijis. Deews lai fwehti fcho teizamo wihru!“

Tas winai ihfti patika, ka Utis tuhliht ne-aifgabja, bet bija laika ifluhdsees. Fchkirfchanahs ari nebija nemas til gruhht un behdiga, jo wirsmefchafunga mahja bija tikai weenas stundas gahjeenu atlahu un ta tad mihta mahte wareja katra deenu fawu dehliu dabuht redseht un ar to parunatees.

Lihdsfchiniga firfniga lohpa dsihwofchana tafchu beidsfahs ar Uta fchkirfchanohs, un tapehz mahte wis par welfti nedohmaja, ka fchkirfchanahs buhs puflihds gruhht.

Utis to finaja un winfch to par deenu tikai pahra stundas atfahja, pa kuru laiku winfch mefcha ufurejahs, lai waretu wezahs Urseles darbofchanohs un dsihwofchanu apluhloht. Kai gan winfch gandriht to ifkattu deenu dabuja redseht un no kahdas labi fleepenas weetas to apluhloja, tomehr winfch neko nemanija, kas buhtu weza Andreja fahstijumu apftiprinajis. Daudfreif gan wina fehdeja tahda weeta, no kuras wareja Notenburgas pils-drupus apftatitees un daudfreif wina uf weenu weetu fehdedama stundahm uf tureeni fkatijahs, bet Utis nekad nedfirdeja winu runajam jeb klufi pee fewis nurdant, kaut gan winfch beesi ween glufchi tuwu pee winas peegahja, kad ta ta dohmäs dsili eegrimufe ka kahds ftabf kur fehdeja. Winu ufrunahht winfch ne-ufdrohfchinajahs, jo winas bruhnais gihmis un tumfchahs azis bija draudofchas un fa-ihgufchas.

Birms winfch wehl nebija pee wirsmefchafunga par mahjekli eestahjees, winfch kahda pehzpufdeenä nogahja atkal uf ohfolu-eeliju, kur wezahs Urseles mafa buhdina klaija maurinä atradahs, no augfteem un kupleem ohsoleem apehnota. Retahhtu no buhdinas tezeja burbulodama upite un aif buhdinas bija mafs dahrfinfch, kura wina daschus auglus dehftija, un kas winas weeniga bariba rahdijahs buht.

Deena bija jaula, bet karfta, neweena wehfmina ne-atwehfina aptwihkufchu gaisu, un Utis bija preezigs, kad winfch kuplo lohku pawehni nokluwa un ta no dedfinadameem faules-ftareem dabuja patwehrumu. Lehneem fohteem winfch gahja ftrape wareno ohfolu un wihlfchnu lohku zelmeem un nokluwa pee kahda beefa lasdu-kruhma, no kura winfch arweenu mehdsfa wezo Urfei apwalteht.

Ka jaw arweenu, ta ari tagad winfch to redseja uf kahdu femu lohka zelmu preekfch winas buhdinas durwim fehfhahm, kas winai benka weeta bija; ka arweenti, ta ari tagad wina bija rohkas krusieem uf flehpja falikufe, winas leelahs, tumfchahs azis ar ihgnumu fkatijahs uf Notenburgas pils-drupieem.

Utis fanehma duhfchu un gribeja tuhliht no-eet pee mefcha-

feewas un to ufrunaht, kad us weenreis spohschais faules-gai-
schums pee debesim pasuda un wakara krehslai lihdsigs tum-
schums pahr meschu isplattijahs. Atis pazehla sawas azis
us augfchu un tuhlt pimâ azu-mirkli winsch pasina, ka brees-
migs pehrkona-gais bija gaidams. Beesi, pelesi padebeschi
bija gar debes-welwi isplattijufchees un tabla schnahschana
nosihmeja, ka ihfâ laikâ aula fahks plohsitees. Schnah-
schana ar weenu tuwodamahs wairojahs. Tagad fahka kohlu
galohtnes pahr wina galwu lohjitees un tuhlt pehz tam ne-
gais eefahka breefmigi krahbdams un schnahbdams plohsitees:
rahwa lapas un farus no kohleem un nefa tohs greesdamees
pa gaisu prohjam. Pee tam leetus no padebescheem strau-
mehm gahsahs un tumfchums arweenu wairojahs; tilai schad
un tad no padebescheem istchoudamees sibins apgaismoja me-
scha tumfchumu, us lam tuhlt breefmigi pehrkona ruhzeeni
bija dsirdami.

Mescha-feewa bija tuhlt pee negaisa fazelschanahs fawu
weetu atstahjuse, un bija buhdinâ eegahjuse un durwis aistahjuse.

Atis gribeja winai pakal eet; lai ari apafsch buhdinas salmu
junta waretu patwehrunu dabuht pret arweenu stipraki gah-
damohs leetus, bet it sawada bailiba no schihs ehmotahs
mescha-feewas winu no tam attureja. Winsch palihda turpat
apafsch kahdu tuwumâ buhdanu pahrlahruschohs klints-gabalu,
apafsch kura winsch druflu patwehrunu atrada un no ku-
reenes tas wezahs Urseles buhdinu wareja fflaidri redseht.

Leetus arweenu wehl nemitejahs no padebescheem gahstees;
leela aula un stipri pehrkohna ruhzeeni bija dsirdami. Atis
pamasam apradahs ar plohsidamohs negaisu un winam isti-
fahs it ka pehrkohns no sawas breefmigas ruhlschanas fahktu
nostahtees, kad winsch usreis no spohscha sibina tika apspih-
dehts, us lam tuhlt til spehziges pehrkohna spehreens bija
dsirdams, ka Atis no ta pawisam apreiba un dohmaja, ka
debes ar semi buhtu fagahsufchees.

Kad winsch pehz kahdahn sekundehm druflu bija atpuhtees
un attal wareja redseht, tad winsch nobihjees eekleedsahs. Me-
scha-buhdinas salmu juments dega baltas leesmas un no stipra
wehja paweizinata uguns driht isplattijahs.

„Deews schebligais!“ Atis fahihjees isfauzahs. „Sibens
eefehris buhdinâ un to aisdedsinajis. Bet kur ir weza Ursele?“

Ne wehts no winas; wina laikam atradahs buhdinâ, un
tur breefmigâ wihsê uguns-leesmas fawu galu atraduse.

Neweenu azu-mirkli ne-apdohmajees, Atis peestrehja pee deg-
damahs buhdinas, atrahwa durwis walâ, kas par laini nebija
no eefchas aistrampetas un noktuwa kahdâ ar swelmi pilditâ
fambariti. Ursele, ta mescha-feewa, guleja kâ nomiruse us grih-
das. Atis winu uszehla, un willa ar wisu spehku no buh-
dinas ahra, un til ko winsch to bija drohschakâ weeta nolizis,
turpat kur pats pee negaisa fazelschanahs bija patwehrunu
atradis, kad buhdinas jums tuhlt ar leelu bratschkeschanu fa-
gahsahs, un no duhmeem un leelahn leesmahm meschs tahli
jo tahli tika apgaismohts. —

„Bija pats wehtakais laiks,“ Atis nopuhtahs, fmagi elpu
wilbdams. — „Slawehts lai ir Deews, kas man idewigâ
brihti schê atfuhitja zilwela dsihwibu isglahbt.“

Weza Ursele wehl guleja pagihbuse bes famanas us satu
maurianu, bet no lehnaas fakneebto luhpu raustischanas wareja
nogift ka wehl dsihwiba nebija isgahjuse. Atis ahtri aistejeja
pee awotina peesmehla fawu jepuri pilnu ar wehsu uhdeni
un apflazija ar to pagihbuscho feewu. Pehz kahda brihtina

wina jaw atplehta azis un fkatijahs wisaplahrt, it kâ ta ne-
finatu, kas ar winu esohht notizis. Kad wina Ati pamantija,
tad peeri fahrunkaja.

„Kas tu esi?“ wina prasija bahrgâ balsi:

„Neruhpejatees neko par to, mamia,“ Atis atbildeja laipni.

„Deesgan, kad es ihstena laikâ tē biju, lai waretu Juhs no
buhdinas isnest, kur Juhs bes kahdas glahbschanas breefmigi
buhtut galu dabujufchi. Paskateetes, buhdina ir tilai kuh-
pedama pelnu tschupa!“

Ar stihwahm azim mescha-feewa fkatijahs us fawu par pel-
neem pahrwehrtu buhdinu.

„Kâ tas ir notizis?“ wina prasija.

„Pehrkons eefehra un aisdedsinaja,“ Atis atbildeja. „Es
biju schê apafsch schihs klints no negaisa paslehpees un no-
steidschohs tuhlt turpu un atradu Juhs bes famanas pee semes
gutam. Saprohtams Juhs ahtri pagrahbu un nesu us klajumu.“

(Us preefchu wehl.)

Nahwes isbailes zaur wardi.

Preefch kahdeem gadeem gadijahs man N. pagastâ darbs,
tâ dsichleris Undersohna lungs stahsta. Biju jaw schê kah-
das nedetas dsihwojis, fawu amatu strahdadams un schini
laikâ biju neweenu reisi ween, bet wairak reises dsirdejis stah-
stam, ka tani purwi, kas tur tuwumâ bija, falkfchi atrohdo-
tees, no kureem, kâ man islikahs, tureenes laudis lohti bijahs.
Es finams falkti wehl nebiju redsejis un tapehz ari nelahdas
bailes nejutu.

Kahdu wakaru weda kahds puika firus us ganibahn un
es pehz beigta deenas darba gahju pastaigatees. Biju sehnam
kahdus fints fohlus preefchâ, kad dsirdu, ka tas breefmigi
brehz. Npstatjehes klansohs, bet newar neko dsirdeht kâ ween
brehlschanu. Dohmaju, ka laikam sirgi sehnu buhs fapfeh-
ruschi un schis nu tadeht til breefmigi brehz. Neko dariht,
jasteidsahs palihgâ. Dohdohs turpu, ko til nagi nes. Ko
eerangu peestrehjis? Sehns gut semê, rahda us labi paleela
zauruma bifschu kahjâ apafsch zela-gala un kleebs ar nahwes
balsi: „Glahbeet, glahbeet! Salktis bifsês, falktis bifsês!“

Newareju fapraft, kâ gan falktis bifsês tizis, jo biju dsir-
dejis, ka falkfchi labi leeli esohht, un zaurums bifschu kahjâ
waren leels nemas nebija. Ko nu dariht? Sehns bsauj weenâ
blauschanâ: „Salktis bifsês, falktis bifsês!“ Nu atskreen
no mahjahm ziti laudis, un sehna duhschiga mahsa steidsahs
brahtam palihgâ, kurfch wehl arweenu brehz: „Salktis bil-
fês, falktis bifsês!“ Kahja tohp no-auta. Sehns kâ no launa
fagrahbts, truhkftahs augfcham, un ar leelu war' un spehku
fahf bifschu stilbu kratiht. Es atkaphjohs kahdus fohlus at-
pakal, jo man bailes, ka falktis no sehna bifschem isdsihts,
manâs bifsês ne-eeschmauz.

„Laikam falkfchi bifsês labprahht mahjo,“ dohmaju pats pee
fewis.

Sehns krata, bifschu stilbs papleschahs, es wehl grihu ko
faziht un eefauzohs til ween: „Kad til naw war... — tē
no bifschem iskriht — warde.“

Sehnam gar purwa malu eedamam, warde leshkadama lai-
kam bija trahpijusi pa zaurumu bifschu stilbâ eeleht un tahdâ
wihsê bija tam nahwes isbailes fataisijusi.

R. Matfcherneeks.

Gradi un seedi.

Ram feewischkas ir lihdsigās?

Zestirdīga un nejuhtīga feewischka lihdsinajahs smukahm klaweerehm, kura hm naw stihgu.

Zuhfnigās feewischkas waloda lihdsinajahs atbalsam no dšimtenes jaukahm birsehm; ta speeschahs ne-aismirstami muhsu firdi.

Lehnās feewischkas waloda lihdsinajahs wakara wehšminai, kura rohschu krumus wehšina.

Bazeetiga feewischka lihdsinajahs dahrgai pehrlei, kuras wehrtibu mehš daudšreis nepasihstam.

Ustiziga feewischka lihdsinajahs zectai klintei, uš kuru mehš fawu laimes-pili buhwejam.

Kahrtiga feewischka lihdsinajahs kabatas pulkstenam, kurešch mums katru stundu pareisi rahda.

Gohdprahstiga feewischka lihdsinajahs papihra lapai, uš kuras kahds flawens wihrs pafaulēs pateesibu usrakstijis.

Tikla feewischka lihdsinajahs grahmatai, kurai uš wahkeem naw nekahda gresnuma, bet eelšchā swarigi kohdoli.

Rauniga feewischka lihdsinajahs austrumam, kurešch fauli fagaidohst nošartst.

Schlihta feewischka lihdsinajahs pukitei, kuras seedus naw wehl neweens kahrigs taurinšch apkehšijis.

Seewischkas lihdsinajahs swaigsnehm, kuras muhsu dšihwes-nakti mirdš.

Un kurešch špehji wifu išžazihst, kam feewischkas lihdsigās? Waj tā naw, zeenijams lašitajs? L. W.

Tautos dseefma.

Dšihwojai bahlelini
Lustigai lihgsimibā,
Kamehr weda faules meitu
Mehneš dehli wišinaht.

Es mihleju to meitinu
Kas ar mani neruna;
Tat uštalū grešsentinu,
Tihra selta, šubrabin'.

Leija teta ta upite
Kur es eešchu mašgatees;
Kur es eešchu mašgatees,
Lihgawinas luhkotees.

Bildinaju lihgawinu:
Kas ar mani neruna.
Lihgawina wainadšinu
Uš rohžinu wižzinaj'.

Sneefš man fawu wainadšinu,
Es tew dohšchu grešsentin';
Es tew dohšchu grešsentin'
Tihra selta, šubrabin'.

Lihgodama faule lehja
Behrju biršes galinā.
Lihgawina wainadšinu
Pahri šweeda upitei.

Lihds malinu tas netika,
Tas eekrita upite;
Tas eekrita upite,
Pašchā upes widinā.

Waltataja gaušchi luhdša:
„Štreij pehž mana wainadšin',
Štreij pehž mana wainadšina
Winā upes malinā.“

Es aissfrehju, nepanahju,
Tas nogrima dibinā,
Kur dewini mehneš dehli
Ar afaju sohbentia'.

To dewini bahlelini
Iššweešch upes malinā,
Iššweešch upes malinā
Tihra smilšchu kalninā.

Škats uš pilssehtas eelas.

Kahda suhrmana firgš pakriht uš eelas, un newar ušzeltees.
Drihs ween salafahs leels pulks lauschu; dāšchi no teem grih
palihdseht, bet leelaka data tikai johkojahs.

Deedelneekš. Fuhrman, Zuhju firgš ir pakritis.

Fuhrmanis. Šlikti, ka winšch tew uš galwas naw uskritis.

Gelas puika. Ak kas tam firgam par brangeem kauleem!
Šakat jel fuhrman, kapehž ne-eseet šchim Arabeešchu chr-
setam šchodeen gatu apwillkufchi?

Dhtris eelas puika. Ak Deeweš, tās chrselis laikam rihme:

„Ar Deewu mihta pilssehta, ar Deewu mana dšihwiba?“

Kahds šadšchrees. Klaušatees, tas labakais ir, kad to firgu
atkal ušzel.

Gelas puika. Es tuldschu plahšteri atnešfchu. To turesim
wirs firga; warbuht plahšteris to ušwills uš kahjahn.

Pehdigi firgš ušzelahs un fuhrmanis aishrauz runadams:
„Šaštreen wiši un tik johkojahs, bet palihdseht tee neproht.“

Selta grandini.

Labakais tehrauds ir tas, kas zitu tehraudu greesch un pats
no zita tehrauda nelaujahs greestees; labaka žilweka firdš ir
ta, kas labak pati zeešch, neta žitam leel žeešt.

Draugs nohte, draugs nahwē, draugs aish muguras: tahš
ir trihs labas leetas.

Katru ohtram dohtu wahedu turi šwehti un luhko to ne-
kad nepahrkahpt.

Nenizini masas leetinas, jo daudš masuminu kohpā paleel
par leelumu.

Regaidita atbilde.

Kahds škohlotajs nopuhlejahs šaweem škohlas-behrneem da-
riht dohnu nošimejumu šaprohtanu. Pee tam winšch pa
šarpahm kahdam sehnam prašija:

„Šaki man, ko tu tagad dohma?“ Prašijums palika beš
atbildes. „Waj tu tagad ko dohma?“ škohlotajs wehl ween-
reis prašija. Sehns šahweja klufu; pehdigi uš škohlotaja pee-
runašchānu winšch luhkoja atbildeht. „Es dohmaju, ka Zuhš-
labaki daritut, ka muhs no dohmašchānas atšwabinatut un
muhs uš mahjahn atlaistut.“

Weens pehž ohtra.

„Waj es newaretu ar teefāškungu dabuht runaht?“

„Ja gan, bet es luhdsu drufku pagaidiht. Winam wehl
ir weens leels blehdis preešchā, un pehž ta tad Zuhš nahšfeet.
Weens pehž ohtra.“

Atbildedams rebaltehs Ernst Plates.